

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

27. **Малюта В. В., Швець С. Л. PR-СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНУ ДУМКУ** 136
28. **Мужеляк Ю. МОВНІ ЗАСОБИ МАНПУЛЯЦІЇ У ПУБЛІЧНОМ ДИСКУРСІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ** 139
29. **Наумкіна С. М. МОДЕЛЬ «ВІЙСЬКОВОЇ ЕКОНОМІКИ» ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЯ У «ЕКОНОМІКУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ** 142
30. **Наумкіна С. М., Долгов М. О. ДЕСТРУКТИВНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ ВИМІРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ПОЛИТИЦІ** 149
31. **Наумкіна С. М., Левінець М. Ю. РОЛЬ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ** 155
32. **Наумкіна С. М., Попазогло А. С. ВІДБУДОВА УКРАЇНИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ФІНАНСОВИ ПЕРСПЕКТИВИ** 160
33. **Петраков М. О. МЕМОРІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ** 165
34. **Полуяктова О. В. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ** 171
35. **Присяжний А. М. Проноза І. І. ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МЕХАНІЗМАХ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ** 173
36. **Приходько С. М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД** 177
37. **Проноза І. І., Скоробогатов А. В. СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОПРОПАГАНДИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ** 182
38. **Ростецька С. І. КОМПОНЕНТИ І МАРКЕРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ** 187
39. **Руцький С. В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПЕРЕВАГИ ЯК ОСНОВИ МЕРЕЖЕВОЇ ВІЙНИ ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 191
40. **Скриль С. А. ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 197

ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

*Скриль Сергій Анатолійович,
к.юрид.н., доцент,
доцент кафедри державно- правових дисциплін
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м.Одеса*

Філософським фундаментом функціонування правових систем держав «об'єднаної Європи» виступає антропоцентризм, який має безпосереднє відношення до прав людини та виступає сучасним імперативом побудови правової держави. Антропоцентризм знаходить своє відображення у принципі верховенства права, запровадження та утвердження якого в правовій системі є пріоритетним завданням розвитку будь-якої цивілізованої демократичної соціальної держави. У сучасному світовому порядку принцип верховенства права вже не обмежується рамками вузько-юридичного розуміння. Його зміст отримує нові відтінки (аспекти) значень.

У науковій літературі виділяють три історичні етапи еволюції розуміння принципу верховенства права: античний антропоцентризм (за Платоном та Арістотелем); класичний (за Альбертом Венном Дайсі); сучасний (за визначеннями, що містяться у нормативних актах міжнародних організацій, а саме: Ради Європи, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, робочих матеріалах та річних звітах Світового банку, а також в Рішеннях Європейського Суду з прав людини).

Сучасне розуміння принципу верховенства права розглядається в контексті глобалізаційних, європейських інтеграційних, економічних, правових та інших аспектів реформування світового правопорядку.

Європейські стандарти прав людини мають конкретні параметри визначення і регламентовані міжнародними за своїм змістом актами –

Хартією основних прав 2000р. (у рамках держав Європейського Союзу) та Конвенцією з прав людини та основоположних свобод 1950р., яка діє в межах країн Ради Європи. Звісно, на континенті діють і інші багатосторонні міжнародні угоди. Але системне тлумачення приписів Хартії основних прав 2000р., Конвенції з прав людини 1950р. у співвідношенні з положеннями інших міжнародних угод у сфері прав людини, що діють на регіональному європейському рівні, дозволяє зробити певний висновок – норми зазначених двох угод мають більш широке тлумачення прав людини і фактично «охоплюють» своїм змістом всі інші регіональні договори. Саме у нормах Конвенції 1950р. та Хартії 2000р. (дія якої обмежується кордонами ЄС) закріплені європейські цінності та стандарти прав людини.

Якщо Хартія основних прав 2000р. за своєю юридичною природою є у значній мірі декларативним актом, який формулює основні цінності Європейського Союзу – людську гідність, свободу, рівність (заборону будь-якої дискримінації), солідарність, то Римська Конвенція закріплює стандарти взаємовідносин між індивідуальними та колективними суб'єктами права з однієї сторони та державою – з іншої. Крім того Конвенція пропонує дієвий міжнародний юридичний механізм захисту прав людини та основоположних свобод.

Як слушно зазначив колишній Комісар Ради Європи з прав людини Т. Хаммарберг, Європейська конвенція з прав людини лежить в основі унікальної європейської системи захисту прав людини, яка слугує прикладом для створення відповідних систем в інших регіонах світу [1, с.19].

На думку П. Рабіновича, особливістю міжнародних актів, котрі стосуються прав людини, є те, що вони часто-густо насичені поняттями з царини моралі. «Втім, – зазначає науковець, – аргументація Суду з приводу моральності є досить своєрідною. Він ніколи не прагне узаконити, абсолютизувати моральну норму певного змісту – встановити, так би

мовити, «євроноорму моралі». Цей орган виходить із того незаперечного реального факту, що найбільш поширені, пануючі у різних країнах моральні приписи не завжди збігаються, а тому визнати за єдино прийнятний, загальнообов’язковий для держав – членів Ради Європи лише один із них було б недемократичним, недоцільним та, зрештою, й нереальним»[2, с.139]. У рішеннях Суду зазначається, що «державні органи, безпосередньо і періодично стикаючись із життєвими реаліями своїх країн, у принципі мають більшу можливість визначитись щодо точного змісту моральних вимог, а також необхідності застосування обмежень. Розглядаючи скарги на адресу конкретної держави, Суд вважає безперечним фактом домінування на її території певних моральних уявлень, поглядів, і він, зазвичай, не ставить собі за мету їх схвалювати, стимулювати, або ж, навпаки, піддавати критиці чи заперечувати»[3].

Отже, практика Європейського суду з прав людини є дієвим інструментом «оживлення» Конвенції та формування морально-політичних та морально-правових орієнтирів реформування державних інститутів. Йдеться не тільки про судову систему, але й про інші гілки державної влади. Прецеденти Суду є дороговказом законодавчій владі для створення якісних «людноцентристських» законів та «матриці» демократичного суспільства. Одночасно вони встановлюють «межі адміністративної дискреції» для органів виконавчої влади. За таких умов, можна стверджувати, що орієнтири реформування політичних інститутів необхідно шукати у прецедентній практиці Страсбурзького суду.

На думку М. Буроменського, Конвенція є «своєрідним європейським кодексом свободи та демократії, який виступає в якості нового людноцентристського світогляду. Не для кого не є секретом те, що забезпечення права людини – це певний алгоритм побудови цілих галузей права, починаючи від конституційного права, включаючи як галузі матеріального права, так і процесуального. На основі Конвенції та практики Європейського суду з прав людини виникло європейське

розуміння прав людини. І нарешті, участь у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та її дотримання є перепусткою держав до європейської спільноти та свідченням належності до європейської правової культури»[4, с.92-93].

Практика Європейського суду з прав людини у своєму «історичному вимірі» сформувала нову парадигму романо-германської правової системи та права «європейського простору». Це – парадигма правового антропоцентризму.

Список використаних джерел:

1. Хаммаберг Т. *Європейські стандарти прав людини та Україна. Право України. 2010. №10. С.19-24*
2. Рабінович П.М. *Практика Європейського суду з прав людини у рішеннях проти України. Львів. 2021. 267с.*
3. *Рішення Суду у справах «Costello-Roberto v.United Kingdom», «Kulla v. Poland», «Nsona v. the Netherlands» URL: [https:// www.echr.coe.int](https://www.echr.coe.int)*
4. Буроменський М. *Європейський кодекс свободи та демократії. Право України. 2010. №10. С.89-98*